

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, 04.08.2006
KOM(2006) 441 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**Generaldirektoratet for Humanitær Bistand - (ECHO)
Årsberetning for 2005**

{SEK(2006) 1058}

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	4
2.	Generelle policyaspekter	4
3.	Oversigt over GD ECHO's humanitære operationer	6
3.1.	Tildeling af midler	6
3.2.	Væsentligste operationer i 2005 fordelt på regioner	8
3.2.1.	Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet (AVS-landene).....	8
3.2.2.	Den Russiske Føderation	8
3.2.3.	Middelhavslandene og Mellemøsten.....	8
3.2.4.	Asien	9
3.2.5.	Latinamerika	9
3.3.	Katastrofeberedskabsaktiviteter (DIPECHO)	9
3.4.	Vigtigste partnere i de humanitære operationer	10
4.	Forbindelser til andre EU-institutioner, medlemsstater, større humanitære partnere og EU-donorere fra tredjelande	10
4.1.	EU-institutioner og medlemsstater.....	10
4.2.	Forbindelser til internationale organisationer og større donorer fra tredjelande.....	11
4.3.	Temafinansiering	12
5.	Andre aktiviteter.....	13
5.1.	Ekspertes i felten	13
5.2.	Sikkerhedsspørgsmål	13
5.3.	Kommunikation og information.....	14
5.4.	Revision og evaluering.....	14
5.4.1.	Undersøgelser vedrørende kapacitetsopbygning.....	14
5.4.2.	Evaluering af et partnerskab.....	15
5.4.3.	Evaluering af operationer.....	15
5.5.	Undervisning og studier	15
6.	Konklusion	16

1. INDLEDNING

Europa-Kommissionens Generaldirektorat for Humanitær Bistand (GD ECHO) er ansvarlig for at yde humanitær bistand til ofre for natur- og menneskeskabte konflikter og katastrofer i lande uden for EU. Det er Generaldirektoratets opgave at redde og bevare menneskeliv, reducere eller hindre lidelser og værne om integriteten og værdigheden hos befolkningen i lande uden for EU, der rammes af humanitære kriser¹. GD ECHO er forpligtet til at yde denne bistand udelukkende på grundlag af trangskriterier og lader sig derfor ikke influere af politiske overvejelser.

På det humanitære område var 2005 et vanskeligt år med en række store naturkatastrofer, som skal lægges til de allerede eksisterende humanitære kriser, hvoraf nogle, f.eks. den humanitære situation i Darfur, er blevet yderligere forværret. Det startede med eftervirkningerne af tsunamien i december 2004, en af de værste katastrofer i de sidste hundrede år, som ramte 12 lande omkring Det Indiske Ocean, efterfulgt af tørken i Afrika syd for Sahara, en række voldsomme orkaner i Centralamerika og sidst jordskælvet i Pakistan i oktober 2005.

Det må imidlertid ikke glemmes, at der er tusindvis af andre dødsofre som følge af forskellige kriser rundt om i verden, bl.a. kriser, som ikke nødvendigvis kommer på avisernes forsider. Det er, hvad Europa-Kommissionen kalder ”de glemte kriser”, dvs. kriser, som ikke – eller ikke længere – har mediernes bevågenhed, og hvis ofre kun får begrænset hjælp. En af GD ECHO’s målsætninger er at lindre ofrenes lidelser, som skyldes disse kriser, der som oftest er langvarige.

Generelt er et stigende antal mennesker blevet ramt af natur- og menneskeskabte katastrofer i hele verden. Naturkatastroferne er steget i antal og intensitet, og også antallet af ofre er steget. Ifølge prognoserne vil denne tendens fortsætte. Parallelt hermed er der en tendens til, at konflikterne trækker ud og bliver mere destruktive, også selvom antallet af flygtninge falder.

Samtidig med at generaldirektoratet koncentrerede sin indsats om de stigende humanitære behov, har det været særligt opmærksomt på horisontale aspekter såsom forbindelsen mellem nød- og udviklingshjælp (Sammenkobling af Nødhjælp, Rehabilitering og Udvikling, LRRD²), katastrofeberedskab, hiv/aids, vand og børn.

I denne årsberetning opsummerer GD ECHO sine vigtigste aktiviteter i 2005. Bilaget indeholder mere detaljerede oplysninger, bl.a. en oversigt over de humanitære operationer, som GD ECHO har ydet støtte til, angivet land for land.

2. GENERELLE POLICYASPEKTER

Ud over de humanitære operationer førte de seneste kriser som tsunamien (december 2004) og jordskælvet i Pakistan (oktober 2005) til, at man på internationalt plan iværksatte overvejelser om, hvordan man generelt kan forbedre det humanitære systems kapacitet til at imødegå katastrofer. Den internationale katastrofereaktion har vist, at det nuværende system ikke altid opfylder de ramte befolkningers grundlæggende behov hurtigt nok. Erfaringerne har også

¹ Rådets forordning nr. 1257 af 20. juni 1996.

² Linking relief, rehabilitation and development (sammenkobling af nødhjælp, rehabilitering og udvikling).

bekræftet, at der nu er kommet nye aktører på den humanitære scene, bl.a. medlemsstaternes civile eller militære beskyttelsesenheder, hvis logistikkapacitet har vist sig at være afgørende under nødhjælpsarbejdet.

Som et resultat af denne proces har FN-systemet (bl.a. FN's generalforsamling, ECOSOC³ og FN's stående udvalg for humanitære anliggender, IASC) vedtaget en række humanitære reformer af FN-systemet, som skal forbedre den humanitære hjælpeindsats' forudsigelighed, rettidighed og effektivitet. Reformprogrammet omfatter f.eks. en styrkelse af den humanitære reaktionskapacitet og det humanitære koordineringssystem samt forudsigelig finansiering.

GD ECHO gjorde i hele 2005 en aktiv og koncentreret indsats for at sikre, at humanitære principper såsom upartiskhed, neutralitet og uafhængighed stod højt på dagsordenen, både i EU-institutionerne og i internationale fora. Dette afspejledes i EU's vedtagelse af en post tsunami-handlingsplan om styrkelse af EU's kapacitet til at reagere på katastrofer, hvor det fastslås, at EU's hjælpeindsats skal respektere humanitære principper.

GD ECHO fulgte i 2005 op på initiativet for gode donorprincipper, GHD-initiativet, og deltog i flere tekniske møder i gennemførelsesgruppen i Geneve og London. I 2005 var arbejdet med GHD-initiativet koncentreret om benchmarks/indikatorer, peer review og OECD/DAC samt harmonisering af rapporteringskravene. I juli 2005 deltog GD ECHO i et møde med højtstående embedsmænd i New York under forsæde af den canadiske regering. Formålet med mødet var at gøre status over gennemførelsen af Stockholm-gennemførelsesplanen. I forlængelse af FN-ECOSOC's humanitære segment deltog GD ECHO også i en paneldiskussion om gode donorprincipper, hvor man evaluerede de seneste to års fremskridt ("Good Humanitarian Donorship – Assessing Progress Two Years On").

Endelig har GD ECHO også sektorbestemte og tværgående arbejdsopgaver og tilskynder overalt, hvor det er relevant og muligt, til, at nødhjælpen afløses af udviklingsaktiviteter (LRRD), hvilket er en forudsætning for en vellykket tilbagetrækningsstrategi. I denne sammenhæng har GD ECHO udfaset sine aktiviteter i Angola og har i Tadsjikistan og Cambodja overdraget ansvaret til udviklingsaktører for helt at kunne trække sig ud af disse områder i 2006. I Den Demokratiske Republik Congo overdrog GD ECHO på nogle områder sine aktiviteter til GD DEV og til Verdensbanken og kunne derfor fokusere på de mest sårbare og urolige områder i landets østlige del.

Med hensyn til **børn** fortsatte arbejdet i 2005 med de politiske retningslinjer for børn, der er ramt af humanitære kriser. Disse retningslinjer færdiggøres i 2006. 42 kontrakter omhandlede børnerelaterede aktiviteter (f.eks. terapeutisk ernæring, vaccinationer og genintegration af børnesoldater) til i alt 30 mio. EUR. Desuden har mange andre kontrakter en flermodtagerdimension, men indeholder en del, der er særligt rettet mod børn.

Ved udgangen af 2005 offentliggjorde GD ECHO en revision af og retningslinjer for området **vand og sanitet** i nødsituationer på sit websted. Disse er blevet forelagt og godt modtaget af de største partnere.

³ FN's Økonomiske og Sociale Råd.

3. OVERSIGT OVER GD ECHO'S HUMANITÆRE OPERATIONER

3.1. Tildeling af midler

DG ECHO's reaktion på humanitære kriser har udviklet sig i takt med forandringerne i de globale humanitære behov i 2005, hvilket fremgår af den regionale fordeling i Generaldirektoratets finansieringsmønster, hvor vægten hovedsagelig har ligget på de "glemte kriser". For at sikre at GD ECHO's operationer er behovsstyrede, er GD ECHO's arbejdsprogram baseret på en global behovsvurderingsmetode. Den gør det muligt at foretage en generel, horisontal vurdering, hvor man sammenligner situationen i omkring 130 udviklingslande ved hjælp af indikatorer (menneskelig udvikling, menneskelig fattigdom, risiko for naturkatastrofer, konflikter, flygtninge, internt fordrevne, underernæring og dødelighed for børn under fem år og andre donorerers bidrag).

Resultaterne af denne vurdering kan ses på Europa's websted http://ec.europa.eu/comm/echo/information/strategy/index_en.htm.

DG ECHO's reaktion på de humanitære kriser i 2005 blev udmøntet i 91 afgørelser om tildeling af støtte til et samlet beløb af 652,5 mio. EUR, hvoraf 629,33 mio. EUR blev finansieret over Kommissionens budget, og 23,2 mio. EUR kom fra Den Europæiske Udviklingsfond. Gennemførelsessatsen for forpligtelsesbevillingerne lå på 100 %. AVS-landene var de største bistandsmodtagere (244,2 mio. EUR), tæt fulgt af Asien (239,25 mio. EUR, inkl. aktiviteter i forbindelse med tsunamien). I nedenstående tabel findes en oversigt over den geografiske fordeling af den humanitære bistand på grundlag af de afgørelser, der blev vedtaget i 2005 (beløb i mio. EUR):

Enhed/region	Beløb i mio. EUR	
ECHO -1: Afrika, Vestindien, Stillehavsområdet	244 217	37 %
<i>Afrikas Horn⁴</i>	<i>85 120</i>	<i>13 %</i>
<i>De Store Søer</i>	<i>71 000</i>	<i>11 %</i>
<i>Vestafrika</i>	<i>52 550</i>	<i>8 %</i>
<i>Vestindien, Stillehavet , Det Indiske Ocean</i>	<i>8 297</i>	<i>1 %</i>
<i>Det sydlige Afrika</i>	<i>27 250</i>	<i>4 %</i>
ECHO -2: Østeuropa, Den Russiske Føderation, det sydlige Kaukasus , Centralasien (herunder Mongoliet) Mellemøsten , Middelhavslandene	84 087	13 %
<i>Den Russiske Føderation, det sydlige Kaukasus og Centralasien (herunder Mongoliet)</i>	<i>35 200</i>	<i>6 %</i>
<i>Middelhavsområdet</i>	<i>9 311</i>	<i>1 %</i>
<i>Mellemøsten</i>	<i>39 576</i>	<i>6 %</i>

⁴ Inkl. ECHO's flyoperationer.

Enhed/region	Beløb i mio. EUR	
ECHO -3: Asien, Central- og Sydamerika	256 945	40 %
<i>Asien (inkl. tsunami 122 83 EUR)</i>	<i>239 245</i>	<i>37 %</i>
<i>Central- og Sydamerika</i>	<i>17 700</i>	<i>3 %</i>
Dipecho - Katastrofeberedskab⁵	17 500	3 %
Temafinansiering	20 500	3 %
Faglig bistand (eksperter og forskudskonti)	22 750	3 %
Støtteforanstaltninger (revision, evaluering, information og kommunikation osv.)	6 500	1 %
2005 I ALT	652 499	100 %

Ifølge den globale behovsvurderingsklassifikation er de højest placerede 25 % af landene de lande, der har det største behov for bistand, mens de følgende 50 % i midten klassificeres som lande med bistandsbehov på mellemniveau og de sidste 25 % som lande med lavt bistandsbehov. Ved hjælp af denne klassifikation kan GD ECHO således kontrollere, om gennemførelsen af den behovsbaserede strategi overordnet set har været effektiv.

Når man anvender denne metode på 2005-resultaterne (pr. 31. december 2004), kan det konstateres, at 48 % (eller 312 mio. EUR) af de 652,5 mio. EUR⁶, som er forpligtet fra kapitel 23 02 i budgettet og Den Europæiske Udviklingsfond, blev tildelt områder, hvor der forelå det største behov, 21 % (eller 136,8 mio. EUR) gik til områder med mellembehov, mens mindre end 1,0 % (eller 6,9 mio. EUR) blev anvendt i områder med lavt bistandsbehov (til enklaver med særlig stor nød). De resterende 196,6 mio. EUR eller 30 % blev anvendt til aktiviteter i tilknytning til tsunamien (122,83 mio. EUR), katastrofeberedskabsaktiviteter (DIPECHO-programmet), temafinansiering, faglig bistand og udgifter til støtteforanstaltninger.

GD ECHO's bistandsstrategi var også i 2005 fokuseret på de glemte kriser. Det er situationer, hvor store humanitære behov ikke har donorernes opmærksomhed (hvilket afspejles i bistandsniveauet) og heller ikke mediernes. GD ECHO's analyse og metode til at definere glemte kriser er baseret på både kvantitative data (manglende mediedækning eller ringe donorbistand kombineret med stort bistandsbehov) og kvalitative faktorer (vurdering på stedet foretaget af GD ECHO's eksperter og områdeansvarlige). I 2005 var der følgende glemte kriser: Algeriet (det vestlige Sahara), Indonesien, Myanmar/Thailand, Nepal, det nordlige Kaukasus (Tjetjenien), Tadsjikistan, Somalia og Uganda. I løbet af året blev der i alt tildelt 89,1 mio. EUR i støtte til disse kriser, dvs. 13,3 % af beløbet på 652,5 mio. EUR, som er

⁵ Se fordeling af Dipecho pr. region i bilaget under pkt. II.4.

⁶ Eksklusive aktiviteter i tilknytning til tsunamien er der i alt indgået forpligtelser for 529,7 mio. EUR, hvoraf 59 % til områder med de største behov, 21 % til områder med mellemstore behov og 1 % til områder med lavt bistandsbehov. De resterende 73,8 mio. EUR eller 14 % blev brugt til katastrofeberedskabsaktiviteter (DIPECHO-programmet), temafinansiering, faglig bistand og udgifter til støtteforanstaltninger.

forpligtet fra kapitel 23 02 i budgettet og Den Europæiske Udviklingsfond, og 20 % af det beløb, som er forpligtet til geografiske beslutninger (462,4 mio. EUR) eksklusive tsunamien.

3.2. Væsentligste operationer i 2005 fordelt på regioner

Yderligere oplysninger om disse operationer findes i bilaget, del I.

3.2.1. Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet (AVS-landene)

I 2005 tildelte GD ECHO 244 mio. EUR til AVS-landene. De væsentligste aktioner fandt sted i:

- Sudan: Fredsprocessen, som blev indledt i januar 2005 efter tyve års konflikter mellem nord og syd, omfattede ikke Darfur, hvor situationen blev endnu mere kaotisk og ustabil. Darfur er den største åbne konflikt på det afrikanske kontinent. Antallet af mennesker, der var ramt af denne konflikt og dermed havde behov for bistand, steg stadigt og nåede op på halvdelen af befolkningen i Darfur-regionen. Den oprindelige tildeling på 20 mio. EUR var hurtigt brugt, og der blev fremsat adskillige anmodninger om supplerende budgetmidler i årets løb, i alt 45 mio. EUR, hvortil skal lægges de 12 mio. EUR, som blev afsat til de sudanesiske flygtninge i Tchad.
- Den Demokratiske Republik Congo, hvortil der i alt blev afsat 38 mio. EUR. Den østlige del af landet (Ituri, Kivu og Katanga) led fortsat under de usikre forhold trods en relativ forbedring på grund af FN's øgede tilstedeværelse. I 2005 modtog fordrevne personer, tilbagevendende personer og værtsfamilier en integreret pakke med samfundsbaseeret bistand, som skulle opfylde de umiddelbare behov og samtidig bane vejen for en hurtig tilbagevenden til produktive aktiviteter og dermed til stabile tilstande i de konfliktramte områder.
- De vestafrikanske kyststater (Guinea, Liberia og Côte d'Ivoire): Budgettet for 2005 (29,2 mio. EUR) var øremærket til de mange flygtninge og internt fordrevne flygtninge, som fik hjælp til at vende tilbage til normale forhold.
- Niger og Mali: GD ECHO afsatte 8,3 mio. EUR som en hurtig reaktion på den pludselige fødevareremangel i 2005 i disse to lande. Her prioriterede man ernæringscentre og adgang til primær sygehjælp for den mest sårbare del af befolkningen.

3.2.2. Den Russiske Føderation

Der var ingen udsigter til en varig fred i det nordlige Kaukasus, og følgerne af den uløste konflikt i Tjetjenien kunne mærkes i hele regionen, hvor volden bredte sig i årets løb. Befolkningens basale behov efter mere end fem års konflikter havde kun i meget begrænset omfang det internationale samfunds bevågenhed. Denne glemte humanitære krise stod højt på listen over GD ECHO's arbejdsopgaver og blev tildelt 26,3 mio. EUR.

3.2.3. Middelhavslandene og Mellemøsten

Der blev i hele 2005 ydet betydelig økonomisk støtte til den palæstinensiske befolkning i de besatte palæstinensiske områder, Syrien, Jordan og Libanon (36,6 mio. EUR) på grund af den alvorlige humanitære situation og den manglende politiske løsning på konflikten. Desuden blev der afsat 9,3 mio. EUR til vestsaharanske flygtninge i Algeriet, som er totalt afhængige af humanitær bistand.

3.2.4. *Asien*

Da tsunamien indtraf i de sidste dage af 2004, og der blev truffet nødafgørelser i de følgende dage, blev næsten alle operationerne gennemført i 2005, størsteparten i Indonesien og Sri Lanka og i mindre omfang i Indien, på Maldiverne og i Thailand. Kommissionens procedurer gjorde det muligt at reagere hurtigt på tsunamien. Samme dag, som katastrofen indtraf, blev der ydet 3 mio. EUR, og inden for de følgende fem dage blev der ydet yderligere 20 mio. EUR. I februar 2005 blev der bevilget yderligere 80 mio. EUR, som blev efterfulgt af 20 mio. EUR i december 2005, hvorved den samlede bistand kom op på 123 mio. EUR. Den store støtte viste sig at være berettiget, fordi overgangsfasen mellem nødhjælpsfasen og genopbygningsfasen blev længere end forventet⁷.

I oktober 2005 blev Pakistan og Indien ramt af et voldsomt jordskælv. Dødstallet nåede op på 75 000⁸. To dage efter katastrofen blev der afsat en nødhjælp på 3 mio. EUR og fire dage senere yderligere 10 mio. EUR, som bl.a. kom fra Europa-Kommissionens reserve til nødhjælp. GD ECHO afsatte i alt 48 mio. EUR til denne krise inden årets udgang.

GD ECHO mobiliserede 20 mio. EUR til ofre for krisen i Afghanistan. Dette beløb dækkede registrering og transport af flygtninge fra Pakistan og Iran til Afghanistan, husly samt vand og sanitet til de mest nødlidende i Afghanistan. Samtidig blev der også ydet støtte til de mest sårbare af de tilbageblevne flygtninge.

GD ECHO fortsatte sine operationer i Nordkorea og tildelte 13,7 mio. EUR til sundhed, vand, sanitet og medicin.

3.2.5. *Latinamerika*

Den største operation blev gennemført i Colombia, hvor der blev afsat 12 mio. EUR til støtte til ofre for voldelige konflikter. I årets første otte måneder modtog over 30 000 mennesker fødevarer og andre fornødenheder, i de første tre måneder efter at de var blevet fordrevet fra deres hjem. Efter nødhjælpsfasen modtog over 70 000 flygtninge og forskellige blokerede og isolerede befolkningsgrupper samt sårbare værtssamfund bistand i form af non food-varer, adgang til rent drikkevand, primær lægehjælp, undervisningsfaciliteter til børn og psykosocial hjælp.

3.3. **Katastrofeberedskabsaktiviteter (DIPECHO)**

Det fastlægges i artikel 2, litra f), i forordning nr. 1257/96, at GD ECHO skal yde støtte til katastrofeberedskab i de dele af verden, hvor der er risiko for naturkatastrofer, for at kunne hjælpe befolkningerne med at reagere hurtigt i tilfælde af en ny katastrofe og dermed redde menneskeliv. De enorme katastrofer, der ramte verdens befolkning i 2005, har vist værdien af sådanne operationer.

Katastrofeberedskabsaktiviteter gennemføres for det meste i lande, hvor GD ECHO allerede yder støtte til humanitære operationer, men i andre tilfælde er GD ECHO udelukkende til stede gennem DIPECHO-projekter, f.eks. i Vietnam, Nicaragua og landene i Andesbjergene. Under DIPECHO-programmet vedtog GD ECHO i 2005 handlingsplaner for

⁷ Særberetning nr. 3/2006 om Europa-Kommissionens humanitære bistand efter tsunamien (artikel 248, stk. 4, andet afsnit, EF) med Kommissionens svar.

⁸ USAID Factsheet – 24. februar 2006, <http://www.usaid.gov/press/factsheets/2006/fs060227.html>

Andesfællesskabet, Centralasien, Sydasien og Vestindien til i alt 17,5 mio. EUR. Disse regioner er valgt på grund af den høje risiko for naturkatastrofer og befolkningens store sårbarhed, der skal ses i lyset af manglen på lokale ressourcer og dermed kapacitet til selv at tage hånd om situationen.

Desuden indeholder de humanitære operationer i forbindelse med naturkatastrofer nu også mere systematisk en katastrofeberedskabskomponent. Det var f.eks. tilfældet i forbindelse med beslutningerne om at støtte ofrene for tsunamien, jordskælvet i Pakistan og orkanerne i Vestindien.

3.4. Vigtigste partnere i de humanitære operationer

GD ECHO's humanitære bistand gennemføres gennem partnere. GD ECHO samarbejder med 200 ikke-statslige organisationer, FN's agenturer og internationale organisationer som Den Internationale Røde Kors Komité og Det Internationale Forbund af Røde Kors- og Røde Halvmåne-selskaber.

Det er vigtigt for GD ECHO at have mange forskellige partnere. Derved bliver det muligt at dække det stigende behov i hele verden. GD ECHO udvikler stedse mere effektive arbejdsforbindelser med sine partnere, både på det politiske plan og i forbindelse med selve det humanitære hjælpearbejde.

I 2005 gennemførte GD ECHO især sine operationer gennem ngo'er (54 %), FN-agenturer (32 %) og internationale organisationer (11 %). Yderligere oplysninger om fordelingen mellem partnerfamiliens medlemmer findes i bilaget, pkt. II.5 og II.6.

Endelig er der indført en gavebistandsfacilitet for at skabe et bedre samarbejde med ngo-partnere og styrke deres kapacitet. Den opfylder en række af GD ECHO's prioriteringer og kan bruges til mindre gaver til uddannelsesinitiativer eller studier. Midlerne bidrager også til at skabe forståelse for humanitære spørgsmål og udvikle passende politiske foranstaltninger. Efter en forslagsindkaldelse blev der i august 2005 uddelt gavebistand for i alt 500 000 EUR. De fire udvalgte projekter sigtede mod at forbedre den administrative kapacitet hos de humanitære ngo'er og kvaliteten af operationernes planlægning, udformning og gennemførelse.

4. FORBINDELSER TIL ANDRE EU-INSTITUTIONER, MEDLEMSSTATER, STØRRE HUMANITÆRE PARTNERE OG DONORER FRA TREDJELANDE

4.1. EU-institutioner og medlemsstater

I 2005 fortsatte GD ECHO sin indsats på EU-plan for at sikre, at de humanitære principper stadig stod højt på EU-institutionernes dagsorden.

Generaldirektoratet for Humanitær Bistand var i stadig, tæt kontakt med andre af Kommissionens tjenestegrene (GD Eksterne Forbindelser, GD Udvikling, Samarbejdskontoret EuropeAid, og GD Miljø) for at sikre den interne overensstemmelse i EU's samlede indsats. Endvidere har GD ECHO deltaget i forskellige møder og rådsarbejdsgrupper for at gøre rede for direktoratets specifikke mandat og dets forbindelser til andre EU-instrumenter, der deltager i nødarbejde.

Efter tsunamien blev der vedtaget en handlingsplan for at videreudvikle EU's reaktionskapacitet i forbindelse med katastrofer. I handlingsplanen defineres mulige foranstaltninger til at håndtere katastrofer i og uden for EU, bl.a. bedre udnyttelse af eksisterende instrumenter. GD ECHO bidrog til Kommissionens meddelelse om ”*Styrkelse af EU's katastrofe- og krisestyring i tredjelande*”, som blev vedtaget som reaktion på denne handlingsplan (20. april 2005)⁹. I meddelelsen identificerede GD ECHO en række foranstaltninger, som tager sigte på at styrke leveringen af og sammenhængen i EU's humanitære indsats i forbindelse med katastrofer uden for EU: 1) forøgelse af antallet af eksperter i felten, 2) uddannelse af eksperter i FN's Kontor for Koordinering af Humanitære Anliggender (OCHA), FN's katastrofebedømmelses- og koordineringshold (UNDAC) og Røde Kors' FACT-bedømmelses- og koordineringsmetoder¹⁰ (med det formål at skabe synergi og gensidig inspiration i udarbejdelsen af behovsbedømmelserne) og endelig 3) opbygning af en stødpudekapacitet i ECHO's regionale kontorer i felten, således at det er muligt at rykke ud med multisektorale specialiserede nødhjælpskorps inden for 24 timer.

Kommissionen har udpeget to repræsentanter til den **civile/militære celle**, der har base i EU's militærstab (EUMS) i Rådets sekretariat. GD ECHO har tæt forbindelse til dette nyoprettede organ for at sikre, at de humanitære principper og FN's retningslinjer danner grundlag for cellens arbejde, og især at cellen udvikler relevante strategiske planlægningsscenarier.

GD ECHO har også deltaget i udarbejdelsen af den humanitære komponent i et krisestyringsscenarium. Det gav GD ECHO mulighed for at understrege, at direktoratet ikke er et krisestyringsinstrument, og at dets aktiviteter ikke er bundet af politiske hensyn, men alene skal opfylde behovene hos ofrene for natur- eller menneskeskabte katastrofer i overensstemmelse med de humanitære principper og international humanitær lovgivning.

Endelig blev der i 2005 afholdt otte møder i Udvalget for Humanitær Bistand (HAC) med repræsentanter for medlemsstaterne. Desuden indkaldte det luxembourgske og det britiske formandskab til to uformelle møder i HAC for at drøfte international humanitær lovgivning og humanitære reformer.

4.2. Forbindelser til internationale organisationer og større tredjelandndonorer

Som allerede nævnt under de generelle policyaspekter har den internationale reaktion på humanitære nødsituationer i de sidste par år vist, at det nuværende system gør det muligt at reagere forskelligt på de forskellige kriser, og at det eksisterende kapacitetsniveau ved større kriser ofte er utilstrækkeligt til at opfylde centrale behov i tilfredsstillende grad. 2005 var et stimulerende år med dybtgående overvejelser om en mulig dagsorden for det internationale humanitære system.

FN's Generalsekretariat fremlagde i marts måned en rapport med titlen ”In Larger Freedom”. Om den humanitære bistand hedder det i rapporten, at det var nødvendigt at opgradere systemet på tre centrale områder: Mere forudsigelig og hurtigere finansiering af operationelle FN-agenturer og deres gennemførende ngo-partnere, styrkelse af koordineringen, både i felten og i hovedsædet, samt styrkelse af reaktionskapaciteten, bl.a. en klarere ansvarlighed og ansvarsfordeling i og mellem sektorerne.

⁹ KOM(2005) 153 endelig udg.

¹⁰ <http://www.ifrc.org/what/disasters/fact/>

I hele 2005 fulgte GD ECHO udviklingen tæt. Direktoratet deltog i møder om den humanitære reform og kom med input til de forskellige initiativer, der blev drøftet.

I december 2005 blev kommissær Michel inviteret til at deltage i et møde i FN's stående udvalg for humanitære anliggender (IASC), der er et tværfagligt forum for koordinering, udvikling af politikker og beslutningstagning, som består af humanitære partnere fra FN og andre organisationer. Kommissær Louis Michel mødtes med lederne af alle FN's operationelle organisationer, Det Internationale Røde Kors Komité, Den Internationale Organisation for Ind- og udvandring samt repræsentanter for ikke-statslige organisationer. Han og IASC's medlemmer delte Kommissionens synspunkter vedrørende reformen af det humanitære system.

Inden for rammerne af den årlige dialog om den strategiske planlægning blev der i årets løb afholdt møder med de største partnere (OCHA, UNICEF, WHO, WFP, ICRC, IFRC, UNHCR, VOICE og MSF), hvor man drøftede den enkelte organisations strategier og hovedprioriteringer.

For at udnytte erfaringerne fra tsunamien deltog GD ECHO også i en konference med titlen "Six Months after the Tsunami: Stocktaking by the EU and the UN", som blev afholdt af EU's formandskab (Luxemburg) og FN's OCHA.

GD ECHO deltog også i forskellige møder, hvor man med andre større donorer indgående drøftede spørgsmål såsom de humanitære principper og anvendelsen af militære og civile midler til katastrofehjælp.

Med hensyn til forbindelserne med store tredjelandsdonorer fortsatte GD ECHO dialogen med de amerikanske myndigheder for at koordinere de humanitære politikker/reaktioner og drøfte fælles bekymringer over den humanitære udvikling i aktuelle krisesituationer. Desuden afholdt ECHO og USA deres årlige møde om den strategiske planlægning.

I årets første kvartal tog GD ECHO og USA på en fælles mission til Liberia og Guinea for at overvåge de liberiske flygtninges og de internt fordrevnes frivillige tilbagerejse til deres hjem. Missionens fælles henstillinger vedrørende koordinering, hjemsendelse, internt fordrevne, fødevarer-situation og overgangsperiode blev fremlagt for UNHCR, OCHA og WFP samt for den humanitære koordinator i Liberia.

GD ECHO mødtes også med repræsentanter for Canadian International Development Agency (CIDA) for at afsøge mulighederne for et samarbejde i fremtiden.

4.3. Temafinansiering

Fordi en effektiv humanitær bistand i høj grad afhænger af de største internationale humanitære organisationer (FN og Røde Kors-bevægelsen) videreførte GD ECHO sine temafinansieringsprogrammer for at styrke deres institutionelle kapacitet.

I 2005 ydede GD ECHO økonomisk støtte til FN OCHA's udvikling af informationssystemer (4 mio. EUR), herunder til etablering af humanitære informationscentre (f.eks. på Sri Lanka, i Aceh, Niger og Pakistan), ReliefWeb og det globale katastrofevarslings- og koordinationsystem (GDACS), styrkelse af WHO's reaktionskapacitet i forbindelse med nødsituationer på sundhedsområdet (4 mio. EUR), ICRC's beskyttelsesoperationer for ofre i væbnede konflikter (4 mio. EUR) (f.eks. Den Centralafrikanske Republik, Republikken

Congo, Rwanda, Aserbajdsjan, Filippinerne og Pakistan) samt et beskyttelsesprogram under UNHCR (5 mio. EUR). Der blev desuden afsat temafinansiering til IFRC's katastrofestyringsprogram (3,5 mio. EUR). I 2005 blev der med midler fra det foregående år afsat 2 mio. EUR til børnebeskyttelse og 5,7 mio. EUR til katastrofeberedskab under UNICEF.

5. ANDRE AKTIVITETER

5.1. Ekspertes i felten

EU's handlingsplan for en styrkelse af katastrofeberedskabet i tredjelande (se pkt. 4.1) omfatter en betydelig forøgelse i antallet af GD ECHO-eksperter i felten.

GD ECHO's umiddelbare mål er at have omkring 100 eksperter i felten inden udgangen af 2005. Der blev derfor oprettet 41 nye stillinger, hvoraf 5 i direkte tilknytning til tsunamien. 28 stillinger blev oprettet for at styrke de seks regionale støttekontorer, og der blev oprettet 8 nye stillinger i de eksisterende og nye kontorer. 83 eksperter var indtrådt i deres stillinger inden udgangen af 2005, og der er indgået kontrakt med yderligere 13 eksperter, som vil starte arbejdet i første del af 2006.

For at styrke de regionale støttekontorer blev der indført standardstrukturer for hvert kontor og oprettet forskellige ekspertstillinger alt efter behov, f.eks. beredskabskoordinator, "floater", sikkerhedsofficer og sektorspecialister til beredskabsaktiviteter vedrørende medicin, fødevarer, fødevarer sikkerhed, ernæring og katastrofer, og der blev nedsat et eksperthold, som skal arbejde med temafinansiering.

Formålet er at sikre, at GD ECHO hurtigt kan sende eksperter ud til nye krisesituationer, så de kan vurdere de humanitære behov og deltage i koordineringen af de humanitære aktiviteter på stedet sammen med andre større aktører. GD ECHO afprøvede i oktober 2005 den nye forbedrede struktur i forbindelse med et større jordskælv i Pakistan, Indien og Afghanistan, hvor eksperter samme dag skulle vurdere nødsituationen og umiddelbart derefter beslutte, hvilken form det primære nødarbejde skulle tage.

Der er nu oprettet specialistnetværk af eksperter og arbejdsgrupper, som skal yde teknisk bistand og støtte både til hovedsædet og medarbejdere på stedet, for at sikre sammenhæng og konsekvens i GD ECHO's politikker og få fastlagt operationelle retningslinjer og fælles praksis.

5.2. Sikkerhedsspørgsmål

De humanitære hjælpearbejders sikkerhed i felten vækker stigende bekymring for alle humanitære hjælpeorganisationer. Antallet af dødsfald blandt de humanitære hjælpearbejdere er steget betydeligt i de seneste år.

Derfor iværksatte GD ECHO i 2005 en sikkerhedsundersøgelse som opfølgning på undersøgelsen fra 2004. Denne havde afdækket en række områder, der kræver yderligere opmærksomhed: Kurser i sikkerhedsspørgsmål for undervisningspersonalet, informationsindsamling (herunder statistiske oplysninger), analyse og formidling af den indsamlede information og koordineringsmekanismer for ngo'ernes sikkerhed.

GD ECHO's formål med denne anden undersøgelse er at kunne hjælpe ngo'erne med at opfylde deres forpligtelser og ansvar i forbindelse med de humanitære hjælpearbejderes sikkerhed. Sigtet med gennemgangen er primært at udarbejde undervisningsmetoder, som efter afprøvning i felten skal anvendes på underviserne på ngo'ernes sikkerhedskurser, og sekundært at udarbejde andre værktøjer, der skal stilles til rådighed for ngo'er og hjælpe dem med at opbygge og opretholde deres sikkerhedsstyringskapacitet.

GD ECHO skal bistå partnerne med at sikre, at medarbejderne i marken kan udføre deres arbejde effektivt og sikkert, og samtidig med at styrke det humanitære rum. Det gøres bedst ved at sikre overholdelse af principperne for god donorpraksis, levere bistand af høj kvalitet og opretholde en åben dialog med andre centrale spillere, både bilateralt og i multilaterale humanitære fora.

5.3. Kommunikation og information

Med hensyn til kommunikationsstrategi gennemførte GD ECHO en lang række aktiviteter for at opfylde sine målsætninger, nemlig at formidle de værdier, principper og praktiske resultater, der opnås ved hjælp af EU's humanitære bistand. Direktoratet informerede et bredt publikum om sit arbejde gennem tv, radio og andre massemedier.

Der blev i samarbejde med FN's agenturer og ngo'er fremstillet tv-indslag fra store katastrofer såsom tsunamien og jordskælvet i Sydasiens.

Andre kommunikationsprodukter omfattede pressemeddelelser, øjenvidneberetninger på webstedet og artikler i flyselskabernes magasiner.

I Den Tjekkiske Republik blev der gennemført en integreret bevidsthedskampagne som et pilotprojekt, der bl.a. bestod af en medieevent i Prag (den humanitære landsby), besøg på skoler, publikationer og et dedikeret websted.

GD ECHO bevarede i 2005 sit fokus på kommunikation med specifikke målgrupper, især unge og opinionsdannere, og deltog derfor i konferencer, udstillinger og andre offentlige arrangementer på området.

5.4. Revision og evaluering

GD ECHO har indført formelle ordninger, som gør det muligt regelmæssigt at kontrollere oplysninger af finansiell art og tilvejebringe de fornødne forvaltningsmæssige oplysninger. Særlige finansielle indikatorer er indarbejdet i en generel resultattavle. De humanitære aktiviteter er underkastet finansielle revisioner, både i hovedsædet og i marken. I løbet af 2005 var der 142 revisioner, som enten var i gang eller afsluttet i de humanitære organisationers hovedsæder, og der blev gennemført 24 effektivitetsrevisioner (i marken og kontorrevision).

GD ECHO udfører årligt 8-10 evalueringer af sine operationer på geografisk basis, både med hensyn til partnere og de enkelte temaer.

5.4.1. Undersøgelser vedrørende kapacitetsopbygning

- En undersøgelse af området **vand og sanitet** i relation til finansieringen af humanitære operationer under forordningen om ydelse af humanitær bistand.

Undersøgelsen mundede ud i et konceptdokument og standardretningslinjer. Konceptdokumentet er en gennemgang af forordningen om ydelse af humanitær bistand, politikker og finansieringsaspekter, tendenser inden for humanitær bistand, centrale aspekter af vand- og sanitetssektoren, anvendelse af standarder samt konklusioner og henstillinger. Standardretningslinjerne omsætter konceptdokumentet til praktisk vejledning: Hvordan man forholder sig til tværgående spørgsmål såsom køn, miljø osv., og tilskynder til en bedre hygiejne, god praksis i nødhjælpsscenerier, afbødning af og beredskab vedrørende katastrofer, anvendelse af standarder osv. Desuden er der referencer til eksisterende litteratur og dokumentation.

- En undersøgelse af området **tværgående og andre centrale emner** i relation til finansieringen af humanitære operationer under forordningen om ydelse af humanitær bistand.

5.4.2. *Evaluering af et partnerskab*

- Evaluering af partnerskabet mellem GD ECHO og **UNHCR** og af de af UNHCR's aktiviteter, der finansieres af GD ECHO.

Evalueringen mundede ud i et sæt klare resultater, konklusioner og henstillinger for UNHCR og GD ECHO om, hvordan man overordnet set kan forbedre partnerskabet mellem GD ECHO og UNHCR, både organisatorisk og på det temamæssige plan.

5.4.3. *Evaluering af operationer*

Der blev i 2005 iværksat evalueringer af operationer i Haiti, Burundi, Uganda, Sri Lanka¹¹ og Nordkorea og af katastrofeberedskabsaktiviteter i Vestindien. Evalueringseksperternes overordnede konklusion var, at operationer finansieret af GD ECHO i disse lande bestemt opfyldte centrale humanitære målsætninger.

Yderligere oplysninger om evalueringerne findes på DG ECHO's websted http://ec.europa.eu/comm/echo/evaluation/index_en.htm.

5.5. **Undervisning og studier**

Der blev i 2005 gjort en stor indsats for at øge GD ECHO's og partnernes viden om den nye partnerskabsrammeaftale, som forbindelserne mellem GD ECHO og direktoratets partnere er underlagt. Omkring 500 personer deltog i disse kurser. Desuden er der nu lagt et sæt støttedokumenter om rammeaftalens forskellige aspekter ud på GD ECHO's websted.

DG ECHO støttede fortsat aktivt nettet for humanitær bistand (NOHA), hvor de syv medvirkende europæiske universiteter tilbyder en etårig multifaglig postgraduat uddannelse (Université Catholique de Louvain, Belgien, Université Paul Cézanne Aix-Marseille III (UPCAM), Frankrig, Ruhr-Universität Bochum, Tyskland, University College of Dublin, Irland, Universidad de Deusto, Spanien, University of Uppsala, Sverige og University of Groningen, Nederlandene) med støtte fra ikke-statslige organisationer (ngo'er), mellemstatslige organisationer og andre aktører fra det humanitære samfund.

¹¹ Evalueringen omfattede også de tamilske flygtningelejre i Tamil Nadu, Indien.

6. KONKLUSION

2005 var et år, der bød på mange og store udfordringer for GD ECHO på grund af de mange og alvorlige humanitære kriser. Alligevel lykkedes det GD ECHO at opfylde sine funktioner som fastsat i generaldirektoratets mandat. Fremover vil GD ECHO blive stillet over for andre udfordringer: forbindelserne til nye aktører i det humanitære hjælpesamfund (navnlig civilbeskyttelsesenheder) og gennemførelsen af reformen af det humanitære hjælpesystem, som blev iværksat i 2005¹².

GD ECHO vil aktivt støtte denne reformproces for at sikre, at den forbedrer og effektiviserer den globale humanitære reaktionskapacitet.

¹² Yderligere oplysninger om reformen af det humanitære hjælpesystem findes i del 2.